

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Providentia Divina, Prædestinatione & Reprobatione.

Item de Fide Divina, ejus veritate, obscuritate & credibilitate

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. V. Natura rationalis ut sic est objectum proximum prædestiantionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73708)

incarnandum in hac natura humana, non tamē
eum modo passibilitatis aut impassibilitatis, &
illa fuit facta ante prævium peccatum Adā, ut
in terminis docet Scotus, 3. dist. 7. n. 3. ibi.

Univerſaliter ordinatē volens prius videtur velle
hoc, quod est finis propinquius, & ita sicut prius vult
gloriam alicui, quam gratiam; ita etiam inter præde-
ſtinatos, quibus vult gloriam ordinatē, prius videtur
velle gloriam illi, quem vult eſſe proximum finem, &
ita huic animæ Chriſti vult gloriam prius, quam ali-
cui alteri velle gloriam; & prius cuilibet alteri vult
gratiam & gloriam, quam prævideat oppoſita iſtorum
habituum, ſcilicet gratia & gloria, ſcilicet peccatum
& damnationem. Ergo à primo, prius vult anima
Chriſti gloriam, quam prævideat, Adam caſurum.
Omnes autem auctoritates poſſunt exponi ſic, ſcilicet
quod Chriſtus non veniſſet ut redemptor, niſi homo
uſuſſet, neque forſe ut paſſibilis. Ita Doct. Sub-
ſiſtens. Sed hæc controverſia, utrum Chriſtus ve-
niſſet, ſi homo non peccaſſet, ſpectat ad Tract.
de Incarnatione, & idē eam pertranſeo. Ad al-
lii proſpero, & quæro; an obiectum proximum
prædeſtinationis ſit natura ut ſic, vel perſonata,
& dico:

CONCLUSIO V.

Natura rationalis ut ſic eſt obiectū,
proximum prædeſtinationis.

Videtur eſſe ſententia Scoti 3. diſt. 7.
q. 3. n. 2. ubi docet humanam naturam
Chriſti fuiſſe prædeſtinatam ad gloriam, & uni-
onem hypſtaticam: Cum (inquit) prædeſtinatio
ſit præordinatio alicuius ad gloriam principaliter, &
ad alia in ordine ad gloriam, & huic natura huma-
na in Chriſto præordinata ſit gloria, & unio iſta in
Verbo in ordine ad gloriam; quia non tanta gloria
fuſſet ſibi conferenda, ſi non eſſet unita ſicut modo
vult eſſe &c. Et ſi dicas: prædeſtinatio primò re-
ſpicit perſonam, & ita oportet hic primò invenire ali-
quam perſonam, cui Deus primò prædeſtinavit glori-
am, & iſtam unionem in ordine ad gloriam; nulli au-
tem perſonæ prædeſtinavit illam unionem, non perſo-
næ Verbi ut Verbi. Patet. Nec illi perſonæ ut ſubſiſtenti
in natura humana, quia includitur iſta unio.

Reſpondeo: quod poteſt negari iſta propoſitio, quod
prædeſtinatio reſpicit ſolam perſonam: ſicut enim
Deus poteſt agere bonum aliud à ſe diſtingere, non tan-
tū ſuppoſitum, ſed naturam; ita etiam poteſt alii à
ſe præordinare vel præoptare bonum illi conveniens. Et
ita poteſt natura huic præoptare bonū illi conveniens;
& ita poteſt illi præoptare unionem iſtam in ordine
ad gloriam, & non perſonam. Verum eſt tamen, quod
in omnibus aliis ab iſto prædeſtinatio reſpicit perſo-
nam; quia in nullo alio præordinavit Deus bonum
naturæ, niſi præordinando bonum perſonæ. Et ratio
huius eſt; quia nulla natura prædeſtinabilis eſt non
perſonata perſonalitate creata, niſi iſta; & idē nec
ſi poteſt præordinari ſibi bonum, niſi iſti.

Ergo, ſecundū Scotum, natura humana in
Chriſto, ſeclūſa perſonalitate, fuit obiectum
proximum prædeſtinationis non tantū ad u-

Tomus II.

nionem hypſtaticam, ſed etiam ad gloriam; ſi ſeclūſa
quidquid Aliqui reclamant, maxime de præde-
ſtinatione ad gloriam; ſed ſine ſolido fundamen-
to, ut patebit ex dicendis. Enimvero, ut ait Fel-
ix de Prædeſt. cap. 3. diſt. 1. n. 3. gratia & glori-
a ſunt habitus & actus voluntatis; ſed tales ac-
tus & habitus ſolū dependent à ſuis potentiis:
ergo ſi tales potentie, & natura, à qua dima-
nant, darentur ſeparatæ à perſonalitate poterit
Deus talem naturam ad tales actus vel habitus
prædeſtinare. Et ſanē anima rationalis, à perſo-
nalitate ſeparata, nonne fruitur Deo? Ergo (in-
fert idē Auſtor) ad talem fruitionem eſt præ-
deſtinata: ergo natura, ſeparata à perſonalitate,
poterit etiam prædeſtinari.

Reſpondet Adverſarij: animam ſeparatam
capacem eſſe prædeſtinationis propter ordinē,
quem dicit ad ſubſiſtendum in corpore. Sed
contrā (inquit Felix loc. cit.) quia etiam natura
diceret ordinem ad perſonalitatem propriam:
ergo eſſet capax prædeſtinationis. Secundò: quia
inclination ad corpus nihil efficeret animæ, ut
ſit ſubjectum prædeſtinationis, cum gloria ſit
in actibus intellectus, & voluntatis, quos anima
ſine corpore, natura ſine perſonalitate exercere
poteſt. Sic ille. Procul dubio, reponit quiſpi-
am, gloria ſtat in actibus intellectus, & volun-
tatis; ſed actiones ſunt ſuppoſitorum; ergo na-
tura ſine ſuppoſitalitate non eſt capax prædeſti-
nationis.

Reſpondet Felix ſup. n. 4. quod actiones ſunt
ſuppoſitorum denominativè tantū; nam natu-
ra ſingularis eſt principium quod operationis;
accidentia enim denominare ſolent non ſolū
principium à quo ſunt, ſed etiam ſubjectum,
in quo recipiuntur; cum ergo ſuppoſitalitas, cum
ſit complementum ſubſtantiale naturæ, præſup-
ponatur ad operationem, hæc non ſolū deno-
minat naturam; ſed etiam ſuppoſitum. Undē
Ariſtoteles 1. Methaph. ait: Actiones ſunt ſup-
poſitivè ſingularium, & obiectivè circa ſingula-
ria, id eſt, natura ſingularis præſupponitur
cum ſuppoſitalitate, antequam operetur; non
tamen docet, ſuppoſitalitatem eſſe principium
operationis. Sic ille. Equidem apud me, &
complures alios, ſuppoſitalitas creata ſolū eſt
negatio. Undē non approbo, quod Felix ibi
dicit, ſuppoſitalitatem eſſe complementum ſub-
ſtantiale naturæ, ſi intelligat complementum
poſitivum. Sed neque recipio iſtud, quod ibi-
dem n. 1. ſupponit, perſonalitatem ſeu ſuppoſi-
taliſtatem realiter diſtingui à natura, niſi intelli-
gat realiter negativè.

Similiter diſplicet, quod eodē numero no-
tat, non repugnare dari naturam ſine propria
aut aliena perſonalitate; hoc inquam, non pla-
cet: nam quælibet natura vel dependet ab alio
per unionem intrinſecæ dependentiæ, vel non
ſic dependet ab alio; ſi primum, ſubſiſtit alienā
ſubſiſtentiā; ſi ſecundum, propriā: hoc eſt, vel
unitur alteri naturæ, vel non; ſi primum, ſubſi-
ſtit alienā ſubſiſtentiā, ſi ſecundum, propriā, quæ
non eſt probabiliter aliud, quàm duplex nega-
tio, actualis ſcilicet, & aptitudinalis unionis in-
trinſecæ

ſi ſeclūſa
perſonalita-
te fuit præ-
deſtinata.

Probatur
Concl. ex
ratione.

Confirma-
tur.

125.
Reſponſio
Adverſarij
orum.
Impugnā-
tur.

126.
Quæ rati-
one actiones
ſine ſuppoſi-
torum.
Felix.

Ariſtot.

Suppoſitali-
tas creata
quid ſit.

127.
Qualibet
natura vel
ſubſiſtit
propriā ſub-
ſiſtentiā vel
alienā.

Felix.

trinsecæ dependentiæ ab alio. Sed hæc controversia spectat ad Philosophos. Felix de Incarnatione cap. 6. diff. 5. utramque sententiam tanquam probabilem defendit, & hic videtur secutus sententiam, quæ dicit substantiam esse modum quemdam positivum naturæ superadditum; & nihilominus benè respondet ad prædictam objectionem, negando istum modum esse operativum.

128.

An humanitas Christi prius fuerit prædestinata ad unionem, quam ad gloriam duplex probatio partis affirmantis.

S. Aug.

Responsio ad primam probationem

Sed urgent Adversarii, & dicunt: Humanitas Christi prius fuit prædestinata ad unionem hypostaticam, quam ad gloriam. Probatur prius, & nam Christus dicitur ad gloriam prædestinatus; ergo præsupponitur humanitas personata. Secundo: prædestinatio fit prius ad principalem dignitatem; sed dignitas principalior humanitatis Christi est unio hypostatica, teste D. Aug. 13. de Trinit. c. 19. ibi: In rebus enim, per tempus ortis, illa summa gratia est, quod homo in unitate personæ conjunctus est Deo. Ergo prius volita est unio hypostatica, quam gloria. Ergo terminus prædestinationis debet esse natura personata. Respondeo cum Scoto sup. negando Assumptum. Ad primam probationem, respondet Felix sup. de Prædest. quod Christus dicitur prædestinatus ad gloriam ordine executionis; at verò ordine intentionis sola humanitas est, quæ prædestinata est ad gloriam. Id est, gloria, ad quam humanitas prædestinata fuerat ab æterno, collata est in tempore Christo: atque adeò ab æterno voluit Deus eam Christo conferre.

129.

Ad secundam.

An unio hypostatica sit summa gratia. Scotus.

Quæ consideratio sit talis, ex Felice.

130.

Idem declaratur ex Scoto.

Ad secundam probationem ex auctoritate D. Aug. respondet Scotus 3. diff. 2. q. 1. s. Ad argumenta principalia, n. 11. Quod est summa gratia in ista unione (hypostatica) quia summa gratuita condescensio voluntatis divinæ, quæ fuit principium assumptionis. Non est autem summa gratia habitualis ex vi unionis, in ista unione, licet de facto ista concommiteatur istam unionem. Unde auctoritas Augustini potest exponi de facto; quia loquitur de rebus, post tempus ortis; quod inter illas summa gratia est in unione naturæ ad Verbum divinum. Itaque unio hypostatica (ut vult Felix sup.) est summa gratia, quatenus includit beatitudinem, & cætera dona, quæ reperiuntur in Christo, secus unio præcisæ, vel dicitur summa gratia, quatenus est dispositio de congruo ad summam gratiam habitualement, & gloriam; vel tertio dicitur summa gratia, quia sola Incarnatio inter omnia opera Dei ad extra est opus merè gratuitum, cum nullam supponat causam meritoriam; nam reliqua opera gratiæ supponunt in executione ipsammet Incarnationem, ut principium meriti. Ita Franciscus.

Audi nunc Scotum sup. n. 10. Dico, quod ista (unio hypostatica) est major quantum ad actum primum: quia per hanc communicatur esse personæ assumptis naturæ assumptæ; & etiā modo de facto ista includit aliā unionem (puta beatificā) quæ est ad actum secundum, & operari: sed de possibili, si separaretur, illa esset major, quæ esset natura ad Verbum, ut ad terminum, quantum ad actum primum; licet non quantum ad actum secundum, & esse beatificum; quia beatitudo magis est in operatione, & ideo illa est major quantum ad operationem. Vel magis propriè

loquendo, potest dici, quod neutra est major aliā, quia sunt alterius rationis; & cum neutra necessario includat aliā, potest una esse sine altera. Ita Doct. Subtilis.

Interim 4. diff. 49. q. 2. n. 10. vocat unionem hypostaticam simpliciter perfectiorem cogens: Aliquis illapsus simpliciter perfectior non est, artifice; alius simpliciter minus perfectus est beatus. Exemplum, perfectissimus illapsus est in naturam humanam, ut personaliter unitam Verbo: nec tamen ille est formaliter beatificus. . . . Illapsus autem Dei trini in Michaelem, qui est simpliciter minus perfectus, est simpliciter beatificus. Num inde re & ideo interitur: ergo humana natura in Christo prius fuit prædestinata ad unionem, quam ad gloriam? Potest dici (inquit Scotus 3. diff. 7. q. 3. n. 5.) quod cum in actione artificis sit contrarius processus in exequendo ei, qui est in intendendo, & Deus prius ordine executionis univ. filii naturam humanam, quam contulerit sibi summam gratiam, vel gloriam, & converso potest poni in intendendo, ut sic Deus primo voluit aliquam naturam non summam habere summam gratiam, ostendens, quod non oporteret eum conferre gloriam, secundum ordinem naturarum; & quod secundo voluit, illam naturam esse in persona Verbi, & sic Angelus non subisset puro homini.

Nec obstat: quod unio sit simpliciter excellentior seu perfectior; quia optime potest perfectius ordinari ad imperfectius, quando ordinantur ex voluntate Dei: nam Incarnatio, quæ est perfectior, ordinatur in remedium peccati, quod imperfectius est. Cur ergo nequeat similiter ordinari ad gloriam, est hæc sit minus perfecta? Quemadmodum (inquit Scotus sup. n. 2.) merita cadunt sub prædestinatione, sine quibus non ordinaretur de congruo quis ad tantā gloriam finem, sicut cum eis; ita videtur ista unio ordinari ad tantam gloriam de congruo, licet non cadat sub prædestinatione tanquam meritum.

Sciè dicit: de congruo; nam (inquit Felix de Incarnatione c. 19. diff. 2.) unio, facta pacto, non debetur de condigno gratia, neque gloria, sed tantum ex congruentia; sicut etiam quæ debetur gratiæ gloria, nisi ex pacto. Sic illa. Sed est, sit medium condignum, ut Aliqui volunt, quid tum? An ideo non potuit Deus ordinare Incarnationem ad gloriam? Cur miris, quæ opera bona, quæ sunt meritoria de condigno gratiæ & gloriæ? Non video sufficientem disparitatem. Et sic manet Conclusio nostra vera, saltem in humana natura Christi, quæ erat propriā personalitate, & tamen prædestinata fuit, ut diximus, tum ad unionem hypostaticam, tum ad gratiam & gloriam. Enimvero cum humanitas secundum se fuerit unita Verbo, & assumpta sumpta ab eo, & non ratione suppositi; ipsi enim dicitur Deus primariè contulisse donum illud supremum unionis, & non ratione suppositi: de aliis verò donis patet, nam dona gratiæ & iustificatio, & gloria collata semel naturæ humanæ semper in ea manerent, etiam si illa veritas mutaret supposita.

Atque hæc ratio probat veritatem Conclusionis etiam in aliis electis. Quippe licet Scotus in principio Conclusionis citatus rectè notet, quod

quod in omnibus aliis prædestinatio respiciat personam; quia in omnibus aliis natura humana est personata propria personalitate; hinc tamen non sequitur, prædestinationem in aliis omnibus respicere personam ut sic, sive naturam quatenus personatam; sed solum respicere naturam, quæ personata est propria personalitate; maxime cum, ut dictum est, personalitas creata probabiliter solum sit duplex negatio unionis scilicet actualis & aptitudinalis dependentiæ, quæ nullatenus est elicitiva, vel receptiva gratiæ aut gloriæ, sed principium elicitivum & receptivum est natura secundum se; & idcirco ut sic est objectum proximum prædestinationis, & non ut personata, sive ratione personalitatis; quia, ut mox dictum fuit, dona semel naturæ collata manerent eadem, etiam si ipsa mutaret personalitatem, v.g. si ea, quæ nunc propria gaudet, postmodum aliena subsisteret. Igitur, ut finem imponamus huic contro-
 137. *Probatio ex ratione.*
 versationi seu subjectum prædestinati-
 138. *Massilienses negant hanc certitudinem provenire ex prædesti-
 natione.*
 nis est omnis & solus prædestinatus tam ex hominibus, quam ex Angelis, secundum naturam humanam, vel Angelicam ut sic. Et si à me quaeritur: eequis numerus prædestinatorum? Novit ille, qui prædestinavit, non ego, qui consiliarius ejus non fui. Hoc firmâ fide credo, numerum eorum esse certum & immutabilem, ut edissero sequenti Conclusionem, quæ talis est.

CONCLUSIO VI.

Certus ac immutabilis numerus electorum in divina præscientia librum Vitæ constituit.

136. *Idcirco*
 Incipiam cum verbis S. Aug. lib. 14. de Civitate dei. c. 26. circa finem: Omnipotenti Deo summo summæ bono, creatori omnium naturarum; voluntatem autem bonarum adiutori ac remuneratori; malorum autem relictori & damnatori, utrarumque ordinatori non defuit utique consilium, quo certum numerum civium suâ sapientiâ prædestinatum, etiam ex damnato genere humano, sua civitatis impleteret; non eo jam meritis (humanis) quandoquidem universa massa, tanquam in vitata radice, damnata est, sed gratiâ discernens. Et lib. de Corrupt. & Grat. c. 13. in principio sic ait: Hæc de his loquor, qui prædestinati sunt in regnum Dei, quorum ita certus est numerus, ut nec addatur eis quisquam, nec minuitur ex eis. Et ne id gratis dicere videatur, probat ex illo Apocal. 3. v. 11. Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. Si enim (inquit S. Doctor) alius non est accepturus, nisi iste perdidit, certus est numerus. Quippe iste nunquam perdet, dicente Christo Joan. 10. v. 27. & 28. Ego cognosco eas (oves meas) & sequuntur me: & ego vitam æternam do eis, & non peribunt in æternam, nec rapiet eas quisquam de manu mea. Et Apoc. 2. Timor. 2. v. 19. Firmum (inquit) fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc;
 139. *Alii Hæretici asserti, hanc certitudinem necessitare electos.*
 140. *An præcisè ex prædestinatione oriatur hæc certitudo. Smiling.*
 141. *In quo consuetudine hæc certitudo.*
 Tonus II.

cognovit Dominus, qui sunt ejus. Ergo, secundum D. Aug. numerus electorum certus est, neque augendus, neque minuendus.

137. *Probatio ex ratione.*
 Ithæc est communis sententia Catholicorum, quæ, suppositâ omniscientiâ Dei, immutabilitate, & infallibilitate decreti ipsius, de quibus in præcedentibus egimus, plusquam meridiana est. Breviter hic dico: voluntas Dei efficax semper impletur; & nihil impletur nisi Deo volente, vel permittente; neque in tempore accedit Deo novum aliquod decretum. Ergo numerus electorum certus est, neque augendus, neque minuendus, idque ex prædestinatione divina, id est, efficaci & absoluta Dei voluntate, quâ ab æterno decrevit ipsis dare gloriam.

Hanc tamen certitudinem (inquit Smil. Sup. n. 795.) nec omnes admittunt, nec omnes, qui admittunt, rectè explicarunt. Massilienses enim (ut Prosper in Epist. ad Aug. scribit) non acquiescebant, Prædestinatum electorum numerum nec augeri posse nec minui. Nam (ut Hilarius ad eundem Aug. scribens ait) si sic prædestinati sunt, inquit, ad utramque partem, ut de aliis ad alios nullus possit accedere, quod pertinet tanta ex-
 138. *Massilienses negant hanc certitudinem provenire ex prædesti-
 natione.*
 trinsecis corruptionis instantiâ? Et aliquibus interpositis: Inde est quod & illud pariter non accipiunt, ut eligendorum, rejicendorumque esse definitum numerum velint. Non quod negarent, Deum habere certam præscientiam numeri electorum; sed quod negarent esse electorum numerum certum ex definitione, & prædestinatione divina.

In alterum extremum declinantes recedentes Hæretici, ita certum esse dicunt numerum electorum ex prædestinatione divina, ut talis præfinitio absolutè & simpliciter necessitet electos ad operandam salutem suam; quia censent præfinitionem salutis cum libertate eam consequendi non posse consistere; quod principium etiam Massilienses supponebant, & illo supposito, ut salvarent libertatem, negant præfinitionem. Denique; Catholici aliqui censent, numerum electorum esse certum ex præfinitione gratiæ efficaci; non tamen ex præfinitione gloriæ, quasi hæc ante operum prævisionem his & non illis sit præfinita. De hoc agemus infra, ubi de causa prædestinationis, De fundamento hæreticorum superius tractavimus, & ostendimus, quomodo nec præscientia Dei, nec providentia, nec prædestinatio præjudicent libertati creatæ.

Tantum hic nota cum Smil. Sup. in fine, præcisè ex præfinitione non esse ita certum numerum electorum, quin, illâ præfinitione positâ, potuerit esse major numerus electorum per aliam electionem; sed solum esse certum numerum electorum ex præfinitione, ut præfinitio modò facta est, nullâ adjunctâ aliâ electione circa alios; sed potius adjuncta voluntate non eligendi alios. Dico ergo rursum, electorum numerum esse certum & immutabilem. Sifiat hæc Consistit autem hæc certitudo, & immutabilitas in eo, quod numerus iste nec augeri possit nec minui, ut patet ex verbis Aug. Sup. relatis.